

Caribbean Rhapsody

Scènes uit een leven

Ken Mangroelal

Uitgeverij Lampros, Amsterdam

Schrijver: Ken Mangroelal

Ontwerp: Meeusontwerpt

Lettertype: Bluu Next door Jean-Baptiste Morizot, Velvetyne Type Foundry

Print: Ipskamp Printing

ISBN: 978-90-9031545-4

© 2019 Ken Mangroelal

Uitgeverij Lampros Amsterdam, 2019

Nostalgie

Soms verlang ik naar die plotselinge veranderingen uit het niets. Mijn grootmoeder verstond de kunst in een handomdraai de burgerlijke gezapigheid van het voorhuis om te toveren in een dynamiek van bedrijvigheid. Voor je 't wist hingen er twee weegschalen en was de ruimte gevuld met verse landbouwproducten, per vrachtvliegtuig overgevlogen uit Suriname. Iedere dag, een week lang, kwamen Surinamers af en aan en verlieten met goedgevulde bruine papieren tassen de ruimte waar slechts de muurdecoraties herinnerden aan het feit dat alle vluchtige transacties zich voltrokken binnen de contouren van de teruggetreden woonkamers.

En zelfs de slaapkamer waar 't goud en zilver werd verhandeld, ontkwam niet aan mijn grootmoeders toverstaf. De koop van een sieraad is voor mij nog altijd verbonden met die sfeer van seclusie en heimelijkheid, waarbij zelfs een gebed wordt gepreveld. Zij moet dit allemaal hebben geërfd van haar joodse vader, die in Suriname een winkel had waarin de vlied dunne membranen tussen privé en handel nauwelijks te onderscheiden waren. De dienstensector was hem niet vreemd.

Hij had in de winkel een grote klok staan die de volle uren met zuivere slagen tot klinken bracht. Wie geen klok kon lezen en toch om de tijd vroeg, liet hij voor deze dienst betalen, want het was een luxe om de tijd te weten als je er toch niets aan had.

Zo nu en dan loop ik een Surinaamse winkel binnen, enkel en alleen om die sfeer te herbeleven, uit nostalgie, mijn grootmoeders geheim. De winkeliers volgen mijn tred door hun winkels altijd vanuit hun ooghoeken. Zij leveren mij een dienst zonder dat te weten; waarvoor ik zou betalen als het moest.

Paspoort vernieuwen

Ik trok de bureaulade open waarin ik m'n paspoort had opgeborgen. Dat moest worden vernieuwd. Ik haatte dat, want dat betekende het maken van nieuwe pasfoto's, waarop ik er altijd beroerd uitzag. De nieuwe voorschriften waaraan de pasfoto voor het paspoort moest voldoen zou mijn nu al suspecte tronie alleen maar uitvergrooten. Ergens diep onder oude rekeningen, belastingaanslagen, loonstrookjes en verlopen tramabonnementen moest het liggen, omringd met reservesleutels van fietsen, ooit bezeten fietsen, pennen, potloden, losse knopen, boutjes, schroefjes en stof. Daar lag het, rustend op een aantekenboekje waarvan het bestaan mij totaal was ontgaan. Ik legde m'n paspoort op het bureau en sloeg de bladen van het aantekenboekje een voor een om. Ik nam het mee naar beneden, op weg naar de fotograaf tegenover de Munttoren, die routineus en onartistiek mij in de juiste houding zou positioneren, met het felle licht van de flitslamp verblinden en afschepen met wat foto's die ik niemand zou tonen behalve de daarin geïnteresseerde autoriteiten. Op de trap kwam ik de Marokkaanse buurman van eenhoog tegen. Die had mij eens uit dankbaarheid uitgenodigd voor de hulp die ik hem bij het verhuizen had geboden en het oplossen van allerlei technische vraagstukjes.

Toen ik bij hem aan tafel zat, kwam zijn vrouw met een zilverkleurige schaal met couscous aan, waar bovenop een schapenkop met holle blik mij recht in de ogen keek. Moest ik dat ook eten? Of was dat voor de sier?

Met lange tanden begon ik aan de couscous, die best goed smaakte. Op schapenvlees ben ik dol, vooral lamskoteletten, maar schapenkop, dat was toch wel een culinaire brug te ver.

Voorzichtig probeerde ik mijn gastheer duidelijk te maken dat ik de schapenkop onaangeroerd zou laten, maar die begreep het tegenovergestelde door zijn gebrekkige kennis van het Nederlands en moedigde mij juist aan de delicate hersenen eens te proeven. Ik aarzelde en dacht daarbij aan de ziekte van Creutzfeldt-Jakob. Kwam die ook niet bij schapen voor? Zou ik straks op de trap mijn geheugen beginnen te verliezen, mijn identiteit, en in de wereld dolen als een spook?

Uiteindelijk kon ik langs non-verbale weg mijn gastheer overtuigen. Ik mocht de schapenkop laten staan en ging met een gerust hart naar huis.

Berlijn

Dat het uitbundige kraken van het tweepersoonsbed het gevolg was van ons buitenzinnige liefdesspel, dat valt te betwisten. Dat het had bijgedragen staat buiten kijf. Het kraakte al bij het gaan zitten op de rand en bij iedere beweging in sequentie om je horizontaal uit te strekken. Dat het obscene gekraak tot alle kamers die nacht was doorgedrongen, was duidelijk toen de *studentin Germanistik*, Sabine genaamd, en ik 's ochtends de ontbijtruimte binnenliepen. Met scheve ogen werden wij vanuit alle hoeken en continenten aangekeken. Wij werden niet zozeer als de verdachten van het schandaal aangemerkt, maar als de werkelijke veroorzakers. Gelukkig kwam er net een tafeltje voor twee personen vrij zodat we gelijk konden gaan zitten. Sommige gasten keken ons verwijtend aan; anderen, voor wie onze aanwezigheid te veel was, dronken in vertrekhouding versneld hun tweede kop koffie of thee leeg. Maar wat voor complete paniek zorgde, was toen uit mijn mond de woorden 'Wunderbar' en 'Abend' opstegen en geheel contextloos door de gasten werden opgevangen, en de ruimte zich daarop vulde met zuchten en steunen en het radeloos verzetten van stoelen.

B&B's hoeven maar op twee terreinen kwaliteit te leveren, bed en ontbijt. En soms is het daar droevig mee gesteld. Ik vroeg om een zachtgekookt ei, maar alle voorradige eieren waren reeds hardgekookt en in de koeling, aangezien de ontbijtservice zo ging sluiten. De broodrooster deed het ook niet, sinds wanneer daar mocht je zelf naar gissen, en de koffie was slap en eerder lauw dan warm.

Sabine schaamde zich wel een beetje voor het feit dat dit tafereel plaatsvond in haar Heimat die wereldwijd bekendstond als *Wirtschaftswunder*. Bij het afrekenen vergewiste de puriteinse B&B-houder zich van het juist noteren van mijn achternaam (na zijn tweede poging lukte dat op een letter na) en leeftijd. Ik achtte het niet ondenkbaar, zelfs goed voorstelbaar, dat de B&B-houder een zwarte lijst in Microsoft Access bijhield waar mijn naam in gothic bold zou oplichten bij mijn eerstvolgende bezoek aan dit adres.

Eenmaal buiten voelden wij ons bevrijd van de ons opgelegde zonde en konden we niet alleen terugzien op een genoeglijke nacht, maar ook een avond in de Staatsoper, waar we naar de opera *Wozzeck* van Alban Berg waren geweest. Sabine vond niet alleen het libretto van Berg, dat op het toneelstuk *Wozzeck* van Büchner was gebaseerd, in een woord grandioos, maar ook de muziek, hoewel zij eerst aan de onconventionele melodieën en harmonieën moest wennen. Eindelijk iemand, dacht ik, met wie ik deze muziek kan delen.

We liepen langs nostalgische bars waar 's avonds het culturele leven van het vooroorlogse Berlijn aan de toeristen werd opgediend, maar ook brak in het straatleven en de etablissementen het nieuwe elan van de stad door van sinds de 'Mauerfall'. Flarden van onze conversaties, observaties en gelach fladderden rond in de lucht van een stad die zich verenigd en vrij voelde. Hier en daar te midden van het stadsrumoer stond ik even stil. Aan de historiciteit van de stad was geen ontkomen. Geschiedenis is zoiets vreemds, ongrijpbaars, dacht ik, en noodlottigs. Plaats ons, mij en Sabine, zoveel jaren terug in de tijd; wat was er van ons samenzijn geworden? Of hadden wij überhaupt samen kunnen zijn?

Ik keek Sabine aan. Haar ontluikende glimlach in het licht van een zich vernieuwende stad dreef gelukkig deze sombere gedachte voort.

Ik strekte een hand naar haar uit en hand in hand liepen wij de Brandenburger Tor tegemoet.